

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe un jum. . 12 "
Pe o lună . 2 "

Anul de Duminică

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
Austria . . 10 Cor.

Anul de zi pentru Ro-
mania și strălătuțe pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Miksa utca 2-3.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc da-
schis costă fiecare șir 20 fr.
Manuscripte nu se ma-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Stări desolante.

Poate niciodată n'a stăpânit o mai deplină stare de nesiguranță în lumea politică, ca acum. Mai sunt abia câteva zile până la întrunirea camerei și nu există în țara întreagă un singur om, care să poată da un prognostic serios și întemeiat asupra desfășurării ce va lua criza în cel mai apropiat viitor. Părerile oamenilor politici se epuizează în combinații sterile și nicăiri un punct fix, de orientare, în perspectiva enigmatică ce se deschide în viitor.

Subt vălul aparentei liniști însă, sobolanii politici își urzesc intrigile și uneltirile clandestine, își țes planurile în vederea rămănerii la putere cu orice preț. Planuri viclene, curse tănuite își prepară reciproc corifeii politici, și în harța lor desnădăduită, după ce s'a jertfit de mult, și de-oparte și de alta, cinstea politică, ei își jertfesc acum, fără scrupul, cinstea personală. Căci nu există meschinării de speță atât de infimă, de cari să nu fie capabili și nu există jertfă de cinste personală, pe care să n'o poată aduce paraziții puterii de stat.

Jongleria cu votul universal și cu banca autonomă se urmează înainte, deși dacă i-ai întreba, cari vor fi convingerile lor peste câteva săptămâni, ei te-ar privi uimiți, ca pe-un obscur personaj exotic, până la care n'a pătruns încă faima lipsei de convingeri a panglicarilor politici din Ungaria.

Țința lor definitivă a fost și va rămâne totdeauna: posedarea puterii, căci nicăiri ca

în țara asta, puterea nu asigură atâtea favoruri, nu deschide un teren atât de larg exploatării și excocheriei de toate spețele.

Nicăiri în lume un fenomen atât de ciudat, nicăiri un spectacol atât de bizar, nicăiri o apariție atât de nefirească în năzuințele politice ale partidelor dela putere, ca la noi. La noi pătura suprapusă peste toate păturele societății, șleahta oligarhilor îngâmfaiți, reacționari și volnici, cei cari au moștenit din moși strămoși instinctul exploatării, orgoliul de rasă și o educație feudală milenară, vin acum să desfășure flamura votului universal, egal și secret, flamura unui drept, care e dezideratul primordial al curentului democratic, — cel mai temut și mai odios curent pentru ei.

Am sta nedumeriți în fața acestei ciudate atitudini a partidelor grofilor și baronilor, dacă n'am cunoaște frivolitatea tacticii lor, dacă n'am ști că subt o mască atât de ademenitoare ei ascund stârpitea votului plural, oribilul proiect al grofului Andrassy.

E acelaș joc frivol și în tabăra kossuthiștilor. Lozinca băncii ungare independente nu e decât o armă vremelnică împotriva farsorilor votului universal, și vor lapăda-o în cel dintâi moment oportun, când li va zimbi cu mai multă nădejde steaua puterii.

Cercurile din Viena stau încă învăluite în atmosfera de mister a politicii monarchice. Imbrâncea de după culesele politicii ungurești e privită cu satisfacție, nu se tragează însă nici un indiciu cu privire la atitudinea ce va lua coroana în vederea deslegării crizei.

Nota de vigoare ce se desenează în vremea din urmă tot mai distinct în politica dinastiei, inspiră oarecare încredere popoarelor dornice de o fundamentare mai trainică a politicii monarchice. S'au dat în timpul din urmă semne, deși sporadice, totuși lămurite, că politica dinastiei a regăsit, după riscate experiențe, calea spre fundamentarea trainică a imperiului habsburgic. Și viitorul monarchiei numai pe temelia fericirii tuturor popoarelor se poate dura.

În nădejdea că dinastia e conștie de acest adevăr, nu vom da crezământ nici știrea despre verosimila numire a contelui Apponyi ca prim-ministru și nu vom da crezământ nici știrea ziarului »Fremdenblatt«, că în cercurile curței se menține, deși cu mici modificări, proiectul de reformă electorală al lui Andrassy. Dinastia va feri naționalitățile din Ungaria, de o fatală desiluzie, — căci nici ca expediente efemere nu mai încap asemenea soluțiuni nefaste...

Toate combinațiile sunt însă sterile și nu se poate cunoaște încă cursul ce vor lua evenimentele politice.

În starea asta de completă nesiguranță, se încadrează cu atât mai desolantă situația noastră, cari de aproape un an, tânjim în cea mai vinovată inerție.

Amenințat de toate părțile, acest neam lipsit de energie, voință și demnitate națională, privește impasibil desfășurarea evenimentelor. Semnele ce iasă la suprafața vieții noastre publice sunt în prevalență semne de descompunere și degenerare a conștiinței naționale. Părinții români își dau, fără re-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Convorbire științifică.

Cea mai mare cascadă din lume. — Cascada Niagara și cascada Victoria. — Pădurea ploilor. — Un pod peste Zambesi. — Cea mai lungă transmisiune electrică.

De câțiva ani compania Sud-Africa, o companie engleză, a început o lucrare într'adevăr colosală care la sfârșitul ei va costa mai multe miliarde de franci: se lucrează la întrebuițarea și utilizarea celei mai mari cascade din lume, voind să transforme puterea nesfârșită a acestei cascade în energie electrică care să servească mai ales nevoile bogatelor mine de aur din Transvaal și a minelor de diamante din Kimberley.

Cascada Victoria, »Victoria fals«, descoperită de Livingstone acum vre-o cincizeci de ani în mijlocul continentului negru, este mult mai puțin cunoscută decât cascada Niagara, din San Laurentiu, America. Puține persoane din marele public, știu despre existența acestei cascade și cu toate că Livingstone a adus foarte mari servicii cu descoperirile sale, puține cărți de geografie vorbesc despre aceste descoperiri, iar numele lui Livingstone se cunoaște mai mult ca un erou de roman.

Cascada Niagara, cu tot renumele său universal, în comparație cu cascada Victoria, nu este decât o jucărie de copii.

Iată o paralelă între cele două cascade și vă veți convinge:

Cascada Niagara are o lărgime maximă de 750 de metri și o cădere de apă de 53 metri de înălțime.

Cascada Victoria are o lărgime de 1700 de metri, cu o cădere de apă de 140 de metri de înălțime.

Căderea aceasta de ape este spaimântătoare, și văzând toată masa aceea de ape își face impresia unei mări ce s'ar răsturna într'aita mare, din vârful unui lanț pe munți.

Puterea acestei cascade nu se poate socoti, cu toate că ia nu poate fi utilizată în parte, căci se înțelege ușor că nu se poate utiliza mijlocul cascadei, din cauză că nu se poate lucra acolo.

În California, la Colgate, este întrebuițată o cădere de apă de 220 de metri de înălțime, dar aceasta este artificială, iar masa de ape limitată.

Victoria fals este superioară tuturor prin imensa masă de ape, asemenea a douăzeci de fluvii de d'ale noastre, cât și prin puterea și prin frumusețea sa, asemenea și prin natura care o încunjoară și o face cea mai minunată cascadă din lume.

* * *

Mai înainte de a ajunge la cascada, fluviul Zambesi, care o face, are o lărgime mai bine de doi chiometri. Fluviul curge liniștit și lin în mijlocul unei vegetațiuni tropicale, foarte bogată: insule și isulețe sunt presărate peste toată suprafața sa, acoperite cu ierburi și de arbori curioși și pline de crocodili și de ipopotami.

Cu cât se apropie de cascade, cu atât scena aceea de pace și tăcerea naturii sunt rupte de un șgomot surd și îndepărtat care din ce în ce se face mai asurzitor, și în acelaș timp, puternicul și maiestrosul fluviu își iuțește mersul spre depărtatul abis care se anunță ca o pulbere de apă, până ce cade furios, ca și cum ar vrea să dărime

zăgazuul enorm de stânci naite în vârful cărora cresc arbori cari sunt vecinic verzi și veșnic uzi de apă, zăgaz care taie fluviul pe o distanță de mai bine de un kilometru și jumătate.

Din colo de acest zăgaz este abisul, precipișul, golul. Și enormele masse de ape, cad în groapa aceea fără fund, cu un zgomot, cu un urlat nespus, pe care indigenii îl numesc cu caracteristicul nume de *fumul urlător*.

Pare un adevărat zic de ape, de o forță de mai multe zeci de milioane de cai, care cade în prăpastie, strânsă între doi pereți foarte nalți de stânci, ca un *fiord* norvegian, și care saltă, prăfuindu-se.

Tocmai sub cascada, la piciorul ei, și acoperită de un nor de spume, ieste mica insulă Livingstone, insula omului alb acoperită de o pădure deasă de arbori, numită *pădurea ploilor*, pentru că peste ea cade veșnic o ploaie fină, venită dela cascada.

Puțin dincolo de insulă, enorma masă de ape, puțin mai liniștită, se strânge între doi pereți strânși, ca într'un canal, de o lărgime numai de cincizeci de metri și care este chemat »locul primejdiei«, pe urmă se lărgeste larăși într'un fel de basin de o lărgime de 150 de metri în care apa se învârtește mereu și este așa de adâncă, așa de cocolitoare, că este chemat *oala care jierbe*.

Mai la vale de aceasta căldare enormă, malurile râului se strâng iar până ce ajung la 100 de metri depărtare între ele. În acest punct mai la vale de faimoasele cascade, acum câțiva ani s'a construit un pod metalic peste fluviul Zambesi,

mușcare, învoirea pentru catechizarea în ungurește a copiilor lor, chemarea forurilor bisericești se pierde fără ecou; tot mai mulți sunt transfugii, dezertorii și trădătorii; și tot mai adânc se încuibă în biserică și școala românească duhul sovăleii.

S'a stins aproape cu desăvârșire spiritul de jertfă și de lăpădare de sine în sufletele noastre; supuși suntem de teama pentru micile noastre interese și mulți sunt cei vinovați, cari privesc în nemîșcare procesul de destrămare catastrofală a conștiinței noastre naționale.

»Unirea« tace. Abia azi primim la redacție numărul de Duminecă al »Unirei«, organul mitropoliei române unite. Dormici de a citi în sfârșit păreri autorizate ale »Unirei«, cu privire la conflictul religios, deschidem numărul. Spre marea noastră uimire însă, în întreg numărul nu găsim un singur rând în chestiunea ce a aruncat valuri mari de frământare în sânul întregii preoții românești. Tăcerea enigmatică a »Unirei« va nedumeri fără îndoială pe preoții uniți, cari în viață iritație așteaptă un cuvânt de orientare și de la ziarul lor autorizat. De n'am cunoaște păreri unor fruntași cinstiți ai bisericii unite, n'am putea învinge nici noi o ușoară nedumerire ce ne încearcă, căci gravitatea conflictului, precum nu suferă pronunțamente dădonică, exclude și tactica rezervei duse la extrem.

Situația politică. Ministrul Kossuth a sosit Duminecă seara la Budapesta. Sosirea șefului partidului independist e privită în lumea politică ungurească ca un eveniment, care inaugurează sezonul politic dela toamnă. Se crede că peste câteva zile se vor reînchepe tratativele în vederea aplanării crizei.

Până Vineri se va înapoia și Majestatea Sa din manevre, la Viena, unde va primi în audiență pe ministrul președinte Wckerle. Audiența primului ministru va fi hotărâtoare pentru cursul evenimentelor politice. Ea va decide și atitudinea partidului kossuthist.

Audiența d-lui Ladislau Lukács se menține ca sigură. Se crede că monarhul va asculta și pe

alți șefi politici. Combinațiile ce se fac în vederea aplanării sunt până de prezent în mare parte teribile. Până la întinerea camerei, 28 Septembrie situația nu va schimba.

Politică de struț. Ziarele din Budapesta anunță că ministrul Andrássy a renunțat la dăruirea de seară din Cracovia. Nu va vorbi nici Apponyi la József-teremtés a renunțat și Kossuth la declarațiile ce avea de gând să facă la A. cu prilejul inaugurării statuei tatălui său. E foarte semnificativă rezerva ce și-o pun idolii, în fața deciziunilor ce se așteaptă dela zeli veritabili din Viena.

O răsplată bine meritată.

In jurul congresului medical.

Se știe că dintre toate națiunile slave, numai rușii și polonii au luat parte la congresul medical din Budapesta. Aceștia din urmă au declarat că polonii au avut întotdeauna relații amicale cu ungurii, deci nu se pot absenta. Pentru această purtare mișlească, medicii poloni au primit răsplata cuvenită.

Congresul a decis ca în comitetul internațional al medicilor să se primească numai reprezentanți ai națiunilor cari formează state. Ca atare dintre slavi vor face parte numai rușii, bulgarii și sârbii, iar polonii deși au luat parte la congres, nu pot numi reprezentanți în comitetul internațional.

Prin aceasta s'a răsplătit lașitatea polonilor, cari și-au tradat națiunile surori, persecutate în Ungaria.

Correspondentul nostru din Viena ne scrie că ieri a avut loc acolo o ședință a comitetului medicilor slavi, la cari au luat parte reprezentanții tuturor grupurilor acestui comitet, afară de președintele comitetului, un profesor rus dela facultatea din Petersburg.

Ședința a fost presădată de profesorul Wycher Kiewicz din Cracovia.

Subiectul intrinsec al fost decizia congresului medical din Budapesta de a nu se alege în comitetul medical internațional, decât reprezentanți națiunilor formând state. Prin această deciziune

Tocmai această faimoasă cascadă, a avut de gând compania engleză din Sud Africa, s'o întrebuințeze ca izvor de energie electrică, și care va servi mai ales renumitelor mine de aur din Rand cari sunt la o depărtare de 600 kilometri, în linie dreaptă. Aceste mine, numite *Witwaters Raad (Ishennesburg)* produc ele singure cam vr'o cincizeci (de milioane de franci pe lună și ele singure constituiesc nouă părți din zece, din toată producția de aur a Transvaalului.

Studiile acestui proiect de electricitate, s'au început din anul 1904 când linia ferată transafricană ajunsese până lângă cascade, și la aceste studii au luat parte cei mai celebri electricieni din lume.

Lucrările sunt în curs de doi sau de trei ani și se urmează cu sârguință, sub direcțiunea inginerilor englezi. Suma prevăzută pentru aceasta se urcă la vr'o 150 de milioane, o sumă fabuloasă, dar trebuie să ne gândim că este vorba de construcțiile cele mai puternice și în același timp cele mai lungi transmisiuni electrice ce există în lume.

Noi în Europa, nu am putea nici odată să avem o transmisiune ca aceasta. Cele mai lungi transmisiuni electrice sunt în Franța, și cea mai lungă dintre ele este cea din Avignonet, care are 220 kilometri.

sunt excluși din comitet polonii, cehii, slovenii, rutenii și croații.

La aceste lucruri discutați în cursul cărora medicii poloni s'au arătat atât mai indignați, cu cât ei au luat parte la congres și totuși au fost disculpați. La fine s'a votat o rezoluție prin care medicii slavi protestează contra hotărârii luate și declară că vor întrebuiți toate mijloacele pentru a și apăra drepturile călcate.

E probabil că în urma acestei hotărâri medicii ruși se vor retrage din comitet, deoarece reprezentanții lor au votat pentru această decizie în congresul din Budapesta.

Medicii congresiști în București.

— Interview cu congresiștii. —

Ziarul »Viitorul« aduce următorul prea interesant raport despre vizita medicilor din străinătate la București:

Dupăcum am anunțat în numărul nostru de ieri o parte a medicilor străini cari au luat parte la congresul dela Budapesta, în drumul lor spre Constantinopol s'au oprit și la București.

Contrar așteptărilor însă, medicii n'au sosit toți cu trenul de Vărciorova. Trenul special în care se găsea cea mai mare parte dintrâșii a sosit în gara de Nord abea pe la ora 3 p. m. lucru care a făcut imposibilă vizitarea instituțiilor medicale pe care o proiectaseră medicii noștri.

Care a fost cauza acestei întârzieri?

În primul moment a circulat următoarea versiune: Ungurii cari au văzut cu ochi răi intenția congresiștilor de a petrece câteva ore în capitala României, au făcut tot ce le-a stat prin putință ca să întârzieze trenul special în care se afla grosul excursioniștilor, așa încât aceștia să ajungă în București cel mult cu o oră înainte de plecarea trenului spre Constanța și astfel să nu mai aibă timp să facă vizitele proiectate în orașul nostru.

De altfel tot ca o măsură de ostilitate față de țara noastră s'a interpretat și faptul că Ungurii au călăuzit pe congresiști prin Vărciorova, în loc să i conducă prin Predeal, pe unde ar fi avut prilejul să vadă încântătoarele poziții de pe valea Prahovei.

Direcția generală a serviciului nostru sanitar fusese înștiințată în mod oficial prin ministerul de externe că printre excursioniștii se găsește și doctorul Van Deventer o celebritate europeană, inspectorul azilelor de alienați din Olanda și di-

un pod mare, o minune de îndrăzneală și de construcție, peste care va trebui să treacă linia fierată dela Cap la Cairo.

Podul este în întregime de oțel; a fost construit în Europa, în usine englezești și transportat bucăți-bucăți în depărtate colonii. Greutatea lui este de mai multe zeci de mii de tone și a fost aruncat deasupra acelei prăpastii înfricoșătoare într'un punct în care fărâmițele fluviului sunt la 150 de metri deasupra nivelului apei.

Podul este format dintr'un imens arc de oțel, a cărui coardă este de 175 de metri, și din două arcade laterale de 25 de metri una.

Construcția acestui pod peste prăpastie, a fost una din lucrările cele mai îndrăznețe și cele mai frumoase ale tehnicii moderne.

Nefiind posibil să se ridice schele deasupra prăpastiei, cum se face când se lucrează picioarele podurilor, transportul bucăților cari formau podul s'a făcut dela un țârm la altul cu ajutorul unui car sau transportator aerian, care trecea dela un mal la altul pe un cablu gros de oțel, mișcat de forța electrică și în stare să transporte o mie de tone pe zi.

Astfel că, podul se găsește la o înălțime de 150 de metri deasupra nivelului apei, care mușcă în prăpastia adâncă, de ametește și pe cei mai curajoși oameni.

Boalele secrete!

scurgerea, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul „Gonoto”. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela **Farmacia Salvator** în Buna ar. 1 (Slavonia).

rector al azilului Meerber, care se va opri în România însărcinat de către guvernul olandez cu vizitarea instituțiilor noastre similare.

Întru întâmpinarea sa, venise la gara de Nord din partea serviciului sanitar d. Dr. Coslinski și Dr. Șufu junior.

Tot cu acest tren trebuie să sosească și d. Dr. Dabout, medicul legist șef al primăriei Parisului și director al Revistei de medicină legală din Franța.

Printre oaspeții sosiți în capitală de cu seară cităm pe cei patru medici japonezi, pe d. Dr. Ekermann cu doamna, medicul comunal al orașului Amsterdam, și pe d. Dr. Looss profesor la facultatea de medicină din Kair.

Printre medicii români aflați în gara de Nord la sosirea trenului de Virciorova, cităm pe d-nii d-ri Obreja, Slănculeanu, Angheliescu, Minovici, Stoenscu, Gheorghiu, Parhon, Ettingher, Davidescu, Oprescu și alții cari veniseră să ureze bun sosire colegilor lor din străinătate. Medicii sosiți cu primul tren au fost conduși la Hotel Boulevard unde au luat masa.

Ce spune d. rul Azis Nazim Bey.

Am profitat de ocazie și m'am adresat doctorului Azis Nazim Bey directorul azilului de copii din Cair rugându-l să bine voiască a mi comunica impresiile sale dela congres.

Cu o gentileță absolut occidentală, doctorul Nazim Bey care este unul din laureații facultății de medicină din Montpellier mi-a declarat următoarele:

— *Mă întorc cu două feluri de impresii — impresii de voiaj și impresii științifice. Cele dintâi admirabile. Regret însă că nu pot spune același lucru și de celelalte.*

Trebuie să mărturisesc că din punctul de vedere științific congresul dela Budapesta nu ne a folosit la nimic. S'a discutat foarte mult. Nu s'a tras nici o concluzie nouă. Ași putea zice chiar că știința medicală a rămas tot acolo unde a lăsat o ultimul congres. Asupra boalelor la copii mai ales care pe mine unul mă interesau în mod special, nu s'a discutat aproape nimic.

— În schimb, s'a petrecut bine, d-le doctor?
— *Da s'a petrecut ca la orice congres, cu toate că cea mai mare parte a medicilor unguri nu știau decât limba lor așa că nu ne putem înțelege decât prin semne și prin surâsuri binevoitoare.*

— Sunteți buni să mi spuneți ce impresie a făcut printre congresiști abținerea medicilor români.

— *Cu toate că nu-i de datoria mea să discut această chestiune, părerea celor mai mulți a fost că într'un asemenea caz, medicii români au procedat foarte bine. Răspunsul medicilor unguri la protestul medicilor români, mai ales, a fost atât de slab și lipsit de argumente, încât a contribuit și mai mult la întărirea convingerii pe care ne-o făcusem mai înainte.*

Declarațiile d. rului Loos.

Un alt doctor cu care am avut ocazia să discut chestiunea congresului dela Budapesta este d. profesor Loos.

D-sa mi-a declarat următoarele:

— *Cei care au venit cu gândul că vor putea învăța ceva nou dela congresul dela Budapesta s'au înșelat. S'au discutat chestiuni care în medicina modernă nu mai au nevoie de a fi discutate. În schimb chestiunile care aveau nevoie de oarecare lămuriri au fost lăsate deoparte. Bănăoară bolile tropicale, care formează specialitatea mea, nici n'au fost pomenite la congres. Ai fi zis că așa ceva nici nu există.*

— Ce părere aveți despre abținerea medicilor români?

— *Am regretat cu toții această abținere cu atât mai mult cu cât cea mai mare parte din noi cunoaștem foarte bine operele marilor dv. nume*

medicale. Vă mărturisesc că am fost surprinși când ajungând la București, deși neaununțați în mod oficial, ne vedem obiectul unei atenții și gentilețe deosebite din partea colegilor noștri români. Eu unul prefer caracterul intim al acestei primiri de ocazie, solemnității oficiale și severe dela Budapesta.

Vizitele Drului Dabout.

Printre excursioniști a sosit și d. Dr. E. Dabout, medic legist la Universitatea din Paris și directorul revistei de medicină legală din Franța.

Am încercat să aducem vorba despre congres și despre chestia abținerii medicilor români dela congresul din Budapesta.

Savantul medic ne-a răspuns că cea mai mare parte dintre congresiști mai cu deosebire medicii francezi, au regretat această abținere, de oare-ce corpul medical român numără în sânul său multe elemente de valoare.

Despre chestia românilor din Transilvania, d. Dr. Dabout ne-a afirmat că nu e în curent și n'o cunoaște destul de bine.

D. Dr. Dabout vizitând Institutul medico legal a adus laude Drului Stoenscu pentru modul cu totul modern cum este institutul.

Drul van Deventer la Mărcuța.

D. dr. I. van Deventer, inspector general al azilelor de alienați din Olanda, a venit în calitate oficială să viziteze ospiciile noastre de alienați. D-sa a fost condus în automobil la ospiciul Mărcuța, de către d-nii dr. Koslinski, dr. Al. Șufu și I. Panaitescu, delegații de direcția sanitară și de Eforia spitalelor civile.

D. dr. Deventer a admirat mult modul uman cum sunt tratați la noi alienații, în deplină libertate, și mai cu seamă a fost foarte plăcut surprins de corturile de pânză și de »papier marché« în care stau vara bolnavii. Asemenea corturi, cari sunt foarte prielnice bolnavilor, mai cu seamă pe timpul căldurilor mari, nu sunt încă introduse în Olanda. D. dr. Deventer a spus că va stărui să se introducă asemenea corturi și în țara sa, unde actualmente sunt peste 4.000 bolnavi de alienație mintală.

Medicul olandez a spus că instalațiile dela Mărcuța, afară de corturi, sunt ca și la celelalte ospicii din Europa. În ceea ce privește noul ospiciu ce se construiește la Filaret, d-sa a declarat că va fi între cele dintâi din Europa, că instalațiile lui sunt cele mai moderne, după toate cerințele științei.

După ce au luat masa la Hotel Boulevard, primul grup de excursioniști, au vizitat Muzeul de antichități unde printre altele au vizitat faimoasa Cloșcă cu pui, bisericile Stravropoleos și Domnița Bălașă, Morga, Facultatea de medicină, și spitalul Colțea.

Am profitat de ocazie și am rugat pe d. dr. Bransford Lewis, profesor de neurologie la facultatea de medicină din St. Louis (Statele-Unite) să-mi comunice impresiile sale asupra Bucureștilui. Impresiile unui american sunt totdeauna interesante.

— *Iată ce mi-a declarat profesorul american:*

— *Bucureștii îmi face impresia unui oraș mexican. La noi în America nu există case cu câte un etaj sau două decât la țară unde se găesc vilele particulare ale marilor proprietari. În Mexico însă aspectul orașelor sunt tocmai ca la d.-v. Imi pare foarte bine că am văzut Cloșca cu pui despre care am citit acum câțiva ani cum a fost furată și regăsită. Bisericele d.-v. sunt foarte interesante. Prea faceți însă risipă de aur... Facultatea de medicină este admirabilă, mult mai mare decât cea din St.-Louis; mărturisesc însă că secțiunea de neurologie dela noi, este unică în toată lumea.*

Doi medici francezi d-nii Dubois și Dallée, ambii din Paris, mi-au declarat că au rămas nu numai încântați, dar cu adevărat uimiți de spontaneitatea acestei primiri prietenești ce li-s'a făcut de către români.

De asemenea le-a produs o excelentă impresie spitalele noastre cu atât mai mult cu cât ungerii povesteau că în România nici nu există așa ceva și că bolnavii sunt căutați afară prin corturi sau sub cerul liber.

Atât acești doi medici, cât și toți ceilalți cari au vizitat spitalele și ospiciile noastre au rămas uimiți când au aflat că la noi bolnavii sunt căutați în mod cu totul gratuit. Aceasta, spuneau ei, nu se întâmplă nicăieri în lume.

Cei doi francezi mi-au declarat că regretă de a nu fi cunoscut mai dinainte și mai de aproape pe români, cari sunt după cum s'au convins, poporul cel mai *charmant* din câte au cunoscut până azi.

D-nul Genaro Sixto trimis al guvernului argentinian la Congres, mi-a declarat de asemenea că se simte foarte fericit de a fi putut cunoaște România de care au zis mult bine vorbindu-se și pe care de azi înainte o va prețui cu atât mai mult cu cât acelaș sânge curge în vinele aceluiași popoare.

Congresistii au părăsit Capitala la ora 4:10 cu un tren special compus parte din vagoane unguerești, parte din vagoane românești precum și din două vagoane restaurante. Trenul care este condus de două mașini nu se va opri în nici o stație afară de Cerna Voda, unde excursioniștii vor descinde pentru a vizita podul Regele Carol.

Dela Cerna-Vodă, trenul îi va conduce direct în portul Constanța unde primăria comunei le va da un banchet pe bordul vapoarelor »Dacia« cu care vor face voiajul până la Constantinopol.

Scrisoare din Sălmar.

Bancă românească pentru școala de stat.

Băncile noastre române sunt întemeiate pentru binele națiunii române și ca să servească interesele poporului. Durere! însă, cu cea mai mare înțistare suntem siliți a constata contrarul.

Anume în comitatul Sălmarului, în comuna cea mai frumoasă, în Sănișlău, toți funcționarii băncii române »Arina«, a cărei întemeietori, acționari și funcționari sunt exclusiv români, în adunarea reprezentanței comunale au votat pentru școala de stat.

Trei nefericiți funcționari și un biet membru slabănog în direcțiune și anume: Alexandru Bonye, director executiv în numele său, casarul băncii Sever Selăgian, în numele »Arinei« — a cărui reprezentant e în reprezentanța comună — și farmacistul Augustin Szabó cu jupân Koșa înaintea poporului român din Sănișlău, votează pentru școala de stat, când poporul strigă și înainte de aceea în adunarea prealabilă a senatului bisericesc se aduce decizia unanim, că școala de stat nu le trebuie, ci dacă e de lipsă, mai bine zidim încă și zece școli, dar limba și legea nu ni-o vindem.

Un lucru mai rușinos ca acesta pentru băncile noastre nici nu se poate închipui. Ba acești trei domni fără nas, fără rușine cutează a se bate pe pept, că ei au făcut bine, că »din două rele au ales pe cel mai mic«. Și să vedem, că drept au oare domni aceștia?

Prețorele — președintele adunării după ce inspectorul regesc comitatens recomandă, ca mai bună școală, școala de stat, pune la votare nominală, că a) pentru școală de stat sau b) pentru școală comunală votezi? Și cum decurge votarea?

De primul votase abatele catholic pentru școala de stat. De al doilea e provocat să voteze protopopul român Alexa Pop, care ține o vorbire înfocată apărând școlile confesionale bisericești, cu argumente neresturnabile și arătând, că în Sănișlău nu e lipsă nici de școală de stat, nici de școală comunală, ca un adevărat român și preot zelos în numele bisericii sale și al lui zice că nu ne trebuie nici școală de stat, nici școală co-

Fabrica de spălat cu aburi

KRISTALY

Kristály gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbățești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimită porto-franco. —

munală, și dorim să se susțină și să se ajute școlile confesionale. Domnii funcționari ai băncii române »Arina« numai mai târziu au fost provocați să voteze, și ei cu toate că înainte de adunarea aceasta, la școala română în adunare s'a adus decisi unanim cum să se poarte la votare, cu toate că înaintea lor deja harnicul protopop român le-a arătat cum să voteze, zic cu toate acestea ei funcționarii unei bănci române, ei cari se țin români buni, votează pentru școala de stat!

Nu știu cum nu le-a crepat obrazul de rușine la acești vânzători ai neamului, când după ei membrii țărani români fără multă carte, toți votează cu conducătorul lor, cu protopopul român zicând sus și tare nu ne trebuie nici școala de stat, nici școală comunală, ci școala părinților noștri, școala bisericilor.

Ba scandalul acesta nici nu li destul paraziților de mai sus, pentrucă în proxima Duminică din ușile altarului rugând neobositul protopop-paroch *Alexa Pop* pe toți aceia, cari au votat cu el în contra școlii de stat, să vină la adunare la școală se face apelata și să o subscrie de odată în adunare, când vorbește mai bine protopopul iubit, începe farmacistul *Augustin Sabó* cu obrăznicia sa zicând, că înzădar se face apelata, școală de stat tot va fi, deci el ne sfătuiește să abținem dela ea.

Numai atât a trebuit și poporul, care aude aceste cuvinte viclene deodată erupse: afară de aici Iudă, du-te la pilulele tale, venitură, de când ești în satul nostru tot rușine ne ai făcut... Și desperatul Iudă, când vede, că nu poate împlini dorința unguirilor, ca să împiedece apelata, merge deadreptul la stăpânul său la medicul șovinist *dr. Láng György* își spune năcazul său și apoi stăpânul începe a-l ruga și a-l îndupleca pe d. protopop *Alexa Pop* să nu înainteze apelata, că pentru acest lucru ei sunt gata a-i face orice serviciu. Dar înzădar orice mișelii. Înzădar vine deputație după deputație dela comună, dela contele la protopopul *Alexa Pop*, el pentru aceea își înaintează apelata și dacă bine am auzit de atunci neînvingutul protopop deja și a doua oară a apelat și cauza e la ministru acuma.

Scandalul e și mai mare atunci când știm, că din acționarii băncii cei mai mulți sunt preoți, ba episcopul Orăzii a depus din fundațiunile diecezane vre-o 50.000 cor. la »Arina« numai ca se prospereze banca, așa că putem zice, că banca popilor români, banca diecezei române orădane votează și lucră contra școlii române, în contra bisericilor române, în contra poporului român.

Dar de aceia s'a întemeiat »Arina« ca se lucre în contra bisericilor? se nimicească poporul român din Sănișlău? Domnilor acționari, dar așa funcționari v'ați ales la bancă? Așa director executiv de bancă și așa curator primar al bisericii române e d. *Alexandru Bonye* care lucră în contra bisericilor, în contra poporului? *D-le Sever Selăgian*, ești fecior de profesor și preot român și faci lucruri de aceste rușinoase în numele »Arinei«? *D-le Augustin Szabó* român și inspectorul școlii române ești? de vinzi școala și neamul românesc.

Domnii aceștia și-au bătut peptul că ei susțin românismul în Sănișlău și iată că faptele lor chiar contrarilor ne arată, că ei omoară românismul și ei lucră la desnaționalizarea românilor din Sănișlău.

Multă gălăgie, multă turburare au făcut la oală între români din Sănișlău domnii aceștia, cu două fețe și mulți inși am crezut, că ei au dreptul și sunt români buni, se laudau înaintea noastră cu vorbe, dar acuma vedem numai cine sunt jupânii aceștia trei, când pe om nu după vorbe ci după fapte îl judecăm.

De altcum din inimă m'aș bucura dacă dnii aceștia cu vorbele lor fățarnice ar putea să mă desmințască și sunt gata a revoca și cea din urmă literă în cazul acesta, dar până atunci am susțin acuza, căci nu după vorbe ci după fapte judecăm oamenii, *Orădanul.*

Aviațiunea la români.

Invenția fenomenală a unui ardelean.

Monoplan sistem Vlaicu.

În acest secol al progresului, când fiecare zi ce vine ne pregătește o nouă surpriză, trebuie să aruncăm ochii asupra progresului științific la noi la români, cari har Domnului și azi ne distingem prin tradiționala noastră indiferență, în care ne învăluim de câte ori e vorba despre ceva românesc. Câți oameni cari ar fi produs azi ceva s'au stins din vreme în cea mai neagră sărăcie, lipsiți de nădejdea de mai bine, de o vorbă prietenească, de o îmbărbătare.

Avem atâtea forțe tinere, doritoare de muncă, cari folosite în interesul nostru numai slavă și cinste ne-ar putea aduce — apucând ocazia din bună vreme și nemai așteptând ca înainte de asta, până străinii ne vor șterge-o dinaintea nasului. E adevărat însă că la noi românii din Ardeal sunt prea puțini mecenații, dela cari s'ar putea cere sprijinul perpetuu, în interesul culturii naționale, dar există și pentru noi un guvern, care ar putea sprijini în interesul întregului neam românesc pe oamenii noștri de talent respirați în străinătate, cari au avut tăria sufletească să înfrunte ademenitoarele succese ce ar avea în altă țară, numai ca să le aplice în folosul neamului lor. Acelaș guvern ajută pe locotenentul *Goliescu* cu suma de 20.000 franci pentru a face experiențe de aviațiune.

Când te gândești cu câtă abnegație și însuflețire muncesc alții pentru valorarea inventatorilor lor, cât s'a făcut în Germania pentru aviatorul *Zeppelin*, că nemții îl sărbătoresc ca pe cel mai mare erou al aerostaticii și aduc jertfe uriașe pentru reușii a întreprinderii lui, cu toate dovezile contrare cari le-a înregistrat până acum.

Avem și noi românii oameni de talia acestor inventatori, dar ne lipsesc mijloacele materiale pentru ca să-i putem sprijini și să le punem în practică invențiile.

Am văzut zilele trecute pe un tânăr inginer român aplicat în fabrica »*Oppel*« din *Rüsselheim*, lângă Frankfurt a/M, căruia după o muncă de uriaș i-a succedat să inventeze un aeroplan, care va face epocă în arla aeronauticii; și azi când rezultatul acestei munci, în plin succes îi stă în palmă, când i se deschisă lumea pentru a li primi în mij ocul ei și sărbătorit, are tăria sufletească să se opună strălucirii ei și să întoarcă spatele străinului ademenitor, pentrucă să se rentoarcă la neamul din care a răsărit, la neamul pentru care el e în stare să jertfească munca vieții lui întregi, și strălucirea pe care noi nu-i vom putea-o da nici odată.

Suntem pe deplin siguri că aparatul vrednicului inventator e unul dint e cele mai perfecte născociri omenești și apariția lui fenomenală va fi un succes care-i va duce fama departe peste țări.

Inginerul *Vlaicu* e născut în *Bintint* lângă *Orăștie*, a studiat tehnica la München și a rămas în Germania, unde străinii descoperiseră dintru început aptitudinile fânărului român, care abia își începuse cariera și s'a și evaluat în lumea științifică. Are mai multe invenții dintre cari unele sunt deja date publicității și brevetate în Germania, cum e de exemplu membrana de gramofon, model *Vlaicu*, exploatată de fabrica din Darmstadt și aparatul de aprins benzina pentru mo-

toarele automobilelor, brevetat în Germania. În primăvara acestui an a dat gata invenția cea mai nouă a sa — un model nou de deroplan — și s'a hotărât să vină acasă și aici să folosească această invenție despre care inginerii specialiști spun că e cea mai perfectă și mai practică dintre câte s'au cunoscut până acum.

Inginerul *Vlaicu* e hotărât să treacă în România pentru ca să se pună în serviciul guvernului român. La experiențele sale foarte splendid reușite a asistat și deputatul *Dr. Vlad* și un profesor de fiziologie ungar, care fotografiind monoplanul, a plecat la Budapesta fără să mai dea lămuriri despre soarta fotografiilor. Pentru a preveni vre o șarlatanerie inventatorului a hotărât ca să și pună de urgență aparatul în practică.

Sistemul monoplanului Vlaicu.

cu mult mai simplu și mai practic de cât ale celor de mai înainte și se prezintă ca o invenție exclusivă a inginerului. Aripile (două) se acodează automat cu suprafețele după vânt, cârma de înălțime e aplicată în prora aparatului întocmai ca la dirigeabilul *Wright*, fiindcă taie aerul fără să și schimbe direcțiunea câtuși de puțin și funcționează îndoit mai repede ca atunci când ar fi aplicată în pupă. Cârmele laterale încă sunt tot în partea din nainte și se pot manevra dintr'o singură roată.

Pe lângă toate acestea, aparatului i-s'a mai aplicat și o cârmă automată cu un pendul, care se folosește contra balansării, o introducere nouă în tehnica aerostatică, născocită de inginerul *Vlaicu*. Echilibrățiunea e foarte bine succedată, și nici în caz că cârmești rău nu te răstorni. Punctul de gravitațiune e sub aripi. Aparatul are două alică care sunt puse în acțiune de un motor și se învârt în sens contrar nimicind prin aceasta reacțiunea. Alicele lucră din lemn și hârnie condensată au un diametru de 3 m. și sunt așezate în direcțiunea aripelor.

Greutatea unui aparat cu o suprafață de 30 m. □ e de 80 kg. și are o putere propulzivă de peste 100 km. la ceas și are totodată și avantajul că e cel mai ieftin și cel mai ușor aeroplan, din câte s'au cunoscut până acum. Aviatorul la experiențele sale — în lipsa de motor, a folosit modelul cel mare (12 m.) tras de oameni și la o înălțime medie sburând mai mult timp s'a dovedit perfect reușit. Model cel mic (1,4 □) zboară singur și funcționează printr'o spirală; pus în acțiune zboară la o distanță cam 20 de pași.

E pentru noi românii o fericire nespuse de mare această izbândă a inginerului *Vlaicu*. Aparatul său care se prezintă în condițiile cele mai bune și care va câștiga cu siguranță recordul mondial de înălțime și distanță va fi un eveniment care va îndrepta privirile apusului asupra românilor. Nădăjduim cu tot dreptul că harnicul inventator își va găsi aderenții, cari îl vor ajuta la terminarea completă a invenției sale, care va însemna un punct de strălucire în istoria noastră culturală. După cât aflăm d. *Vlaicu* și-a făcut toate pregătirile ca pentru zilele următoare să poată trece în România, îi dorim izbândă strălucită.

Descoperirea polului nord.

După sosirea lui *Cook* în Copenhaga, lumea apucată de frigurile însuflețirii îl sărbătorește cu mult entuziasm, ascultând cu încredere relațiile lui despre expediția la pol. Primăria orașului Copenhaga a dat un banchet în onoarea lui. La acest banchet a luat parte și ministrul de comerț al țării care a salutat în termeni foarte călduroși pe curajosul explorator. În decursul banchetului *Cook* a primit o telegramă dela regele Suediei, în care i se transmit salutarile lui prietenești. Banchetul s'a terminat prin esastarea însuflețită pentru explorator a unui dintre studenții danezi, cari luaseră parte la banchet.

Planurile lui Cook.

Cook va pleca peste câteva zile la Bruxelles, pentru a și preda comunicatul asupra experien-

Dudás Sándor

cojocar în

Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum: Bitușe de călătorie, tocuri pentru picioare, lânării, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colliere, manșoane, etc. Mare depozit de covoare de lână. Cumpără tot soiul de blănării de vânat.

decelor sale la polul Nord, institutului internațional de geografie de acolo. Pe urmă la invitarea societății germane de navigație »Nordischer Lloyd« va pleca cu vaporul Wilhelm II la America pentru ca să-și facă pregătirile pentru o nouă expediție ce proiectează pentru anul viitor.

Dreptul de proprietate al polului Nord.

După sosirea lui Cook la Copenhaga au început discuțiile de proprietate asupra polului Nord, între statele din apus. Anglia se provoacă la dreptul internațional, în sensul căruia polul ar compete ei, eventual Danemarcei.

Americanii însă își arogă orice drepturi de proprietate ca a lor exclusive, pe motiv că drapelul american a fost arborat cel dintâi la polul nordic. Pretențiunile Americii sunt de sigur mai îndreptățite, dar s'au ivit și insulele oceanului pacific cari ar voi să-și însușiască această proprietate.

Regele Angliei și Cook.

Regele Eduard care e la Carlsbad, a trimis regelui Danemarcei o telegramă în care-l roagă să transmită cele mai călduroase salutări îndrăznelui explorator.

Deasemenea și regele Hakon al Norvegiei și regina Alexandrina au trimis exploratorului telegrama de același conținut.

Mișcarea culturală.

Despărțământul VII., al Asociațiunii.

Convocare. Comitetul cercual al despărțământului VII. al »Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român«, invită prin aceasta pe toți doritorii și sprijinitorii literaturii românești, la adunarea anuală ordinară, ce se va ține la 26 Septembrie st. n. a. c. la 10 oare a. m. în biserica greco-catolică din Ostrovul-mare, având următorul program: 1. Deschiderea adunării generale prin președinte. 2. Raportul secretarului. 3. Raportul casarului. 4. Raportul bibliotecarului. 5. Esmiterea unei comisiuni pentru cenzurarea rapoartelor, iar alta pentru înscrierea membrilor. 6. Prelegerea economică cu skiopiconul. 7. Referada comisiunilor. 8. Satorirea bugetului. 9. Eventuale propuneri. 10. Esmiterea a 2 del gați pentru adunarea generală a »Asociațiunii«. 11. Închiderea adunării. Din sedința comitetului ținută la 3 Septembrie st. n. 1909. Dr. Gavriil Suci, directorul desp. Victor Pop, secretarul desp.

Spovedaniile unui om de azi.

Zădărnice...

Într'un cadru poetic, printre cochetele teatre din dreapta Cimpiilor-Elizee, la Paris, visează statuia gin-gașului povestitor Alphonse Daudet. Marmora albă se desprinde ușor, ca o nălucă, din bogăția frunzelor verzi, plumburii, roșcate, cari o încunună. Visează în liniștea de înserare, în mângăierea celor dintii adieri de toamnă, pe socul necioplit; o melancolie dulce s'oglindește în ochii reci, pe fața delicată a celui mai poet dintre prozatori. E liniște aici. Zgomotul trăsurilor se aude ca un fluviu departat, pașii sunt muți și privirile triste. Mă reîntorc cu mintea în veacul trecut, cu zeci de ani în urmă. Recitiți paginile cari deschid cartea lui Daudet »Inceputurile unui om de literă«. Veți găsi acolo pe copilul sfios, miop și sfingac, venit din cine știe ce provincie de departe, în Parisul uriaș. Într'un vagon de clasa treia, singur printre străini, el tremură de frig și rabdă de foame, strângându-și cumplit cei doi franci. Se face ziuă. Cu ochii roșii, cu obrazul vinat, îl vedem trecind pe cheiurile posomorite ale Senei, alături de fratele său, — istoricul de azi.

Cite se petrec atunci în sufletul băiatului de șaisprezece ani!... Sunt cele mai puternice emoții din viața unui om. Va ajunge el ceia ce-a visat, ori se va prăpădi, ca altele alte sute? Ce are să minince mine? Cine o să-l bage în seamă, printre alții, cunoscuți, obișnuiți cu tainele vieții de scriitor? Și în mijlocul grijilor, se amestecă raze de speranță, înfiorări de fericire. Se va preumbla pe sub gangurile Odeonului, de care a auzit atita; va răsfoi cărțile noi din rafturile vestitelor prăvălii de sub colonade, va vedea scriitori — semizeii adorați în depărtatul oraș de provincie — le va vorbi, poate. Va scoate și el cărți, va fi citit, — și cine știe, poate-l așteaptă gloria visată, dorită.

Ce veche e povestea!... O cunosc toți cei cari au început săraci, și au învins, prin munca și voința lor.

O cunosc toți, — și când își reîntorc ochii în trecutul îndepărtat, o dragoste nesfârșită îi prinde pentru copilul nebăgat în seamă de odinioară. Se văd tineri. Când ești tânăr și sărac și-și pare că vremea s'a oprit pe loc, că niciodată nu vei ajunge ceea ce ai dorit. Dar vremea trece, trec și zilele când te-a chinuit umiltoarea tristeță a sărăciei. Vine gloria, averea, vin bătrânețile, — și vine moartea, care nu se grăbește niciodată, dar nici nu întârziează. Mă uit la statuia lui Alphonse Daudet. A murit de mult visătorul care tremura de frig pe cheiurile Senei, într'o dimineață cenușie. Gloria dorită a venit încet, dar a fost mare, mai mare poate decât ar fi visat vreodată el. Daudet a fost îmbrășișat dela început, a fost citit și iubit mai mult ca oricine altul, poate. Ce s'a ales din toate speranțele lui de odinioară și din gloria lui de mai târziu? Au rămas scrise amintirile îndepărtatei tinereți, dar cel care le-a eternizat e praf și oase de cine știe când.

Și mă cutremur.

Cine știe cîji visători n'or fi trecut în fața poeticei statui și nu s'or fi gândit la zădărnicia ori căror iluzii și sfertări, — și cîji din ei n'or să se prefacă mine pământ, resimțind cum trece viața!

Privesc pe gânduri, în ochii reci, plini de melancolie și nu știu cum, parcă citesc în ei o tristă mulțumire, cine știe... Poate că e o mângăiere să trăiești postum, încremenit într'o bucată de piatră. În marmora albă, își prelungește poate viața cel care a trăit odinioară.

...Nălucă albă de marmoră, încununată cu frunze verzi, plumburii și roșii, visează în seara care cade. Adieri de toamnă înflorează văzduhul. Pe alocuri, plutesc frunze vestede; iar zgomotul Parisului uriaș, în care au suferit și-au stăpinit atîția, se aude în depărtare, ca vuetul unei prăpăstii...

Neg.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 7 Septembrie n. 1909.

Un nesucces al germanilor în Viena.

Correspondentul nostru ne scrie: Duminecă a avut loc în Viena o manifestație organizată de Uniunea germanilor din Austria de jos, în amintirea luptei din pădurea Teutoburgilor. De fapt scopul era să se protesteze contra manifestațiilor cehe din Viena

Manifestul a avut un rezultat slab. Cel mult 4-5000 de persoane, cei mai mulți băieți tineri, au luat parte la plimbarea pe Ring, care deabea a prezentat un caracter mai deosebit ca în alte zile.

Când te gîndești că la manifestațiile creștin-social și socialdemocrate vin zeci, ori chiar sute de mii de oameni, vezi ce slab e partidul naționalist german în Viena și Austria de jos.

— Intoarcerea regelui Eduard dela Marienbad. Ziarul »Times« din Londra, cu prilejul întoarcerii din Marienbad a suveranului Angliei, scrie: Șederea la Marienbad a regelui ar trebui să contribuie la diminuarea pericolului unor neînțelegeri viitoare și să facă ca legăturile austro-englze să revină tot atât de cordiale ca și înainte, ba chiar mai cordiale încă. Claritatea, toleranța, un spirit de francheță de ambele părți ar fi de dorit înainte de orice: tratarea cu vederi liberale a evenimentelor eventuale viitoare, vor îndeplini atunci restul.

— Scrisoare de pe Murăș. Ni-se scrie: În nrul 166 a »Tribunei« »Scrisoare de pe Murăș« d. A. Maiorescu, scrie următoarele:

»În Orade în mijlocul unui cler, din care face parte pleiada lăpădăturilor [din Clintocești, și e rușine, starea între ei e canon, și-și chin viața când te știi silit a sta împreună cu ei«. De oarece în mai multe conveniri preoțești am discutat pozițiunea aceasta, care o parte din cler o explică așa, că cuvintele »și e rușine, starea între ei e canon, și e chin viața, când te știi silit a sta împreună cu ei« — se referesc numai la cuvintele »pleiada lăpădăturilor de Clintocești«, iar alta parte din cler o explică, că cuvintele citate se referesc la cuvîntul »cler« și așa ar fi pentru întreg clerul diecesan o vătămă adîncă, de aceea fiindcă autorul propoziției e chemat a judeca cum trebuie înțelese acele cuvinte aspre, îl invit respectuos pe d. A. Maiorescu să ne lămurească a) că cum înțelege cuvintele citate? b) că cunoaște întreg clerul diecesan sau numai o parte? și așa întreg clerul a voit să-l vateme? s'au numai pe Clinto-

cești? pentru că cinstea, omenia unui cler, care a fost totdeauna cel mai cult și mai disciplinat nu se poate murdări fără răspundere. Vasad, la 3 Septembrie 1909. Traian A. Mihalca, preot.

— Conferință pentru intelectuali Comitetul despărțământului Abrud Cămpeni a l Asociațiunii, cu intervenirea dlui medic Simeon Stoica, va ține o conferință la 11 Septembrie (sărbătoarea tăierii cap. sf. Ioan) st. n. a. c. în pavilionul de vară a dlui Ūrmössy Sándor în Abrud. Subiectul conferinței va tracta despre »Ivirea și originea omului pe pămînt«. Inceputul precis la 1/8 ore seara cu intrare grauită. Toți P. T. domni și dame din loc și jur sunt invitați a lua parte la aceasta interesantă conferință. Abrud la 1 Septembrie 1909. Comitetul.

— Nenumărate concursuri de aviațiune. Concursurile de aviațiune, după cel dela Reims, se înmulțesc.

Până acuma s'au anunțat asemenea concursuri în următoarele orașe: la Brescia (premiu 100.000 lei), între 5-15 Septembrie; la Aieppe (premiu 32 mii lei) între 19-24 Septembrie; la Boulogne (premiu 60.000 lei) în ultima săptămîna a aceleiași luni; la Spa (premiu 60.000 lei) între 20 Septembrie și 5 Octombrie; la Port Bviation (premiu 80.000 lei) în prima jumătate a lui Octombrie și în sfîrșit, la Berlin (premiu 100.000 lei) în a doua jumătate a aceleiași luni st. n.

— Plănuierea unui atentat contra țarului. Se comunică din Constantinopol, că guvernatorul Dardanelor a fost anunțat cum că la Odesa se află un individ, care vrea să comită un atentat contra țarului.

Tot astfel a fost informat și ambasadorul din Londra, că în prezent se află la Constantinopol 13 anarhiști ruși cari voiesc să comită un atentat contra țarului, cu ocazia vizitei lui la Constantinopol. S'au luat măsuri foarte severe.

— Necrolog. Primum următorul anunț funebru. Subsemnații pătrunși de cea mai adînc simțită durere, aducem la cunoștința tuturor rudenilor, prietinelor și cunoscuților, că prea iubită noastră fiică și soră Felicia în urma unui moab greu a trecut la cele eterne, în etate de 6 ani, în Lipova la 24 August (6 Sept.) 1909. Rămășițele pămîntești a nevinovatei defuncte se vor așeza spre veșnică odihnă la 26 August (8 Sept.) la orele 3 d. m. după ritul bisericii gr. or. rom. Dormi în pace suflet nevinovat! Florian Roxin, ca tată. Irina Roxin, nasc. Roxin, ca mamă. Emilia, ca soră, Gheorghe, ca frate.

— Descoperirea senzatională a unui medic. Un medic englez al cărui nume nu se citează a constat în îndelunga sa practică, dacă un om se irrită pentru ceva, el produce o cantitate superfluă de energie fizică și spirituală care îi face rău fizicește. El s'a gândit deci la un remediu și a găsit că cel mai bun mijloc este să ocărești. Animalele, zice el, cînd sunt înfuriate resuflă prin vr'un strigăt, de ce n'ar face omul la fel. Căci el trebuie să se descarce de energie fizică și spirituală ce prisosesc la el.

Omul deci furios sau aleargă ca un nebun, sparge mobilă, tacîmurile și tot ce îi cade în mîna în mii de bucăți sau începe să ocărăscă și să injure. Medicul englez e de părere că ultima cale e cea mai bună fiind că e mai simplă, mai puțin costisitoare, și nu obosește.

Dacă omul furios n'ar răsufli într'un fel oare care zice discipolul englez al lui Esculap, el și-ar otrăvi sîngele, s'ar deprima pe mai multă vreme și ar simți, aceasta mai multe zile.

Prin urmare nu se poate da un sfat medical mai bun unui furios, decît ca să-și descarce inima injurînd zdraven; toată furia dispere atunci și omul se răcorește.

— D. Komáromy. conducătorul atelierului de fotografi Kossak oin Arad, călătorind la expoziția internațională de fotografii la Drezda — a părăsit Aradul. În absența D-Sale, atelierul din Arad va fi condus de asistentul firmei principale din Timișoara.

Nr. 1036-1909.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de *agronom al »Asociațiunii«* se publică concurs în următoarele condițiuni:

1. Agronomul »Asociațiunii« va avea să îndeplinească următoarele lucrări:

a) va avea să compună un program de activitate, în înțelesul statutelor și în marginile mijloacelor de cari dispune »Asociațiunea« pentru

îmbunătățirea situației economice a poporului românesc din patrie;

b) va trebui să țină în despărțăminte «Asociațiunii» cursuri și prelegeri populare din toate ramurile agriculturii, stăruint mai ales pentru o îndrumare practică în ale economiei raționale;

c) va iniția și înființa în comunele în care ține prelegeri: însoțiri de tot felul, îndeosebi însoțiri de producție și valorizare, agenturi și biblioteci populare, împărțind totodată cărți între popor și ocazional adunând obiecte pentru «Muzeul Asociațiunii»;

d) va avea să scrie conferințe model și broșuri din domeniul agriculturii pentru biblioteca populară a «Asociațiunii»;

e) va ocupa și postul de econom al «Asociațiunii».

II. retribuția agronomului va fi:

a) salar anual de cor. 2000 plătit în rate lunare anticipative;

b) cu ocazia călătoriilor va primi o diurnă de cor. 6 și cheltuielile de drum (în tren bilet de clasa II.);

c) pentru broșurile cari le va publica în biblioteca populară a «Asociațiunii» va primi, conform condițiilor stabilite, cor. 40 de coală tipărită.

III. Ceice vor să concureze la acest post au să dovedească:

a) că sunt de naționalitate română, prin certificatul de botez;

b) că au terminat o școală de agronomie superioară sau medie și

c) că au făcut cel puțin un an de praxă.

Petițiile sunt a-se înainta până la 1 Noemvrie a. c. comitetului central al «Asociațiunii» (Sibiu, str. Morii nr. 6).

IV. Agronomul se va angaja provizor cu începere dela 1 Ianuarie 1910.

Sibiu, din ședința comitetului central al «Asociațiunii» pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la 2 Septembrie n. 1909.

I. St. Șuluțu m. p. Oct. C. Tăslăuanu m. p.
prezident. secretar.

Felurimi.

Cu prilejul descoperirii polurilor. Grație ultimelor expediții, acelea ale lui Shackleton și dr. Cook, polul nord și polul sud nu mai sunt două enorme semne de întrebare.

Voi să amintesc cu această ocazie numele unui poet român, a unui mare dispărut care prin anul 1902 cânta polurile în versuri admirabile, versuri de care astăzi puțin își mai amintesc după cum foarte puțin își mai aduc aminte de Iuliu C. Săvescu.

Pentru cei care ar dori să cunoască în ce chip bogata fantazie a unui poet poate crea un peisaj polar fără să cetească dările de seamă ale unui Shackleton sau dr. Cook, transcriem mai jos următoarele versuri ale poetului Săvescu:

La Polul nord, la Polul sud
Sub stele vecinic adormite,
În lung și 'n lat, în sus și 'n jos
Se 'ntind câmpii nemărginite —
Câmpii de ghiață ce adorm
Pe așternutul mării ud,
Cu munți înalți, cu văi adânci
La Polul nord, la Polul sud...

Când dintre munții solitari
Îngălbenesc luna plină
Vărsând pe albul dezolat
O cadavră că lumină,
Se văd ieșind ai mării rși
Cu ochii de foc, cu pașii rari
Când dintre văile adânci
Când dintre munții solitari.

Și dorm adânc și dorm mereu
Nemărginirile polare,
Iar dintre văile adânci
S'aude-o stranie vibrare,
Și urșii albi, înduioșați
Intr'un oftat adânc și greu,
Se 'ntind pe labe de sidet
Și dorm adânc... și dorm mereu!...

De-atunci au trecut aproape 7 ani.

Săvescu a murit într'un spital, ca străin de opinia publică care ar fi avut poate datoria să-l cunoască mai de aproape, a murit încunjurat de câțiva prieteni îndurerați, de câțiva prieteni numai,

la fel cu cei cari au avut curajul să se aventureze pe întinsul necunoscutelor ghiețare, și să moară sub privirea duioasă a puținilor lor tovarăși de drum și ideal.

Și iată de ce astăzi când cetească dările de seamă ale expedițiilor acestea menite să rămână celebre, gândul mă duce la versurile lui Săvescu și la sfârșitul lui tragic de explorator fără noroc al necunoscutului!...

Economie.

Din Murăș-Uioara. Nou înființându-l institut de credit și economii «Șoimul» societate pe acții în M.-Uioara, în 30 Aug. n. a. c. și-a ținut adunarea generală de constituire în M.-Uioara.

A azistat un public numărös din jur și departare. Între acești din urmă amintesc pe reprezentanții și financieri institutelor surori: «Ardeleana», «Vatra», «Arieșana», «Patria» și «Peatra», a căror sfaturi folositoare au contribuit mult la punerea bazei noului institut.

S'a decis unanim înființarea institutului cu capitalul proiectat de 200.000 cor. împărțit în 2000 acții à 100 cor.

Membrii fondatori nefolosându-se de dreptul de a denumi prima direcțiune — adunarea generală prin votare secretă, a ales aproape unanim direcțiunea și comitetul de supraveghere.

Aducem mulțumită dui dr. Ștefan Morariu, adv. în Cluj, pentru că a binevoit a prezida adunarea și dui secretar al adunării Ioan I. Lăpădatu, dir. «Ardeleanei», de a cărui activitate este legată în mare parte — înființarea tânărului institut.

Prin apariția «Șoimului» pe acest orizont să împlinește o dorință veche a acelor, cari luptă pentru emanciparea economică și culturală a poporului român din acest jur. Eliberarea economică începută odată, celelalte urmează!

«Șoimul» — dupăcum se poate prevedea — își va începe activitatea deja în 1 Oct. 1909 n. în localitățile unde a fost posta veche.

Murăș-Uioara, 6/IX 909.

X.

Un centru nou. Oravița și Vârșeu, două centre industriale-comerciale, sunt fala Banatului de sud, dureie însă, în aceste centre, așezate în mijlocul unei masse compacte de români destoinici, isvorul de câștig îl dețin străinii. Între aceste două centre, la locul cel mai potrivit își ia avânt un centru nou, o nouă piață economică: Cacova.

În ultimele decenii comuna Cacova s'a transformat: a ajuns comună mare și vedând că va ajunge cheia albiei Cărășului i-s'a dat și târg săptămânal și târg de țară, dovedindu-se de piață excelentă în privința negoțului cu vite, îndeosebi cu vite cornute. După toate prevederile, acum de când s'a deschis calea ferată Oravița-Jidovini-Bocșa, va ajunge și Cacova piață economică renumită în Banatul sudic. Intregă Albia-Cărășului își cară rodul de cereale și alte produse economice pe piața Cacovei, unde în zi de târg la fiecare pas întâlnești tipuri de samsari străini: grânari și neguțatori de vite. Pe cât știm, astăzi puterea economică din Cacova și jur e încă în mâni românești. Românii Căcoveni negustoresc cu vite cornute, cu zeci de mii de hectolitri răchie excelentă de prune, cu galițe ouă și verdețuri. Locuitorii din Greovaș expediază cu vagoanele varză. Cărnecenii cară spre gara Cacovei lemne și rachiu, etc. Mă tem însă că pe viitor urmarea acestei dezvoltări frumoase în direcția economică comercială, va atinge mereu sute de străini din toate părțile, dând îndărăt pe românii băștinași. Singura bancă românească, care are ca proprietate rămășițele averii fericitului stălp al Cărășului, Toma Stanca, nu va putea ține pept neguștorilor străini. E arzătoare chestia înființării unei însoțiri pur comerciale românești care să învârtească comerțul zilei și să asigure solidaritatea prețurilor, ca bieții țărani să nu fie expuși speculațiilor de tot felul. Fruntașii comunelor din jurul Cacovei, dar îndeosebi cei din Ticvanul-mare să-și îndrepte copiii spre cariere libere și bănoase ale industriei și comerțului, dându-i la învățătură pela școli comerciale, de agronomie, ori la firme mari comerciale. Astfel copiii învățând indeletnicirile acestea, și cu capitalul păstrat de părinții lor, vor putea stăpâni în folosul lor propriu, și al neamului lor, viitorul centru economic din Cacova. Ne-am putut convinge în nenumărate cazuri cât suntem de slab organizați

economicește, căci imediat ce se descoperă urmele unor bogății ascunse în mijlocul nostru toate lipitorile ne năvălesc, încât neam de neam nostru nu se bucură de alt folos, decât o poate avea muncind din greu în slujba altor pentru ca să asigure venit grase la tot felul venituri.

(»Progresul»).

Piața de bucate din Aradul-nou.

7 Septembrie 1909.

Cu schimbarea vremii s'au ameliorat și plantele de zarzavaturi și cele de nutreț. Direcția prețurilor cerealelor e regulată, căci cu puține abateri au rămas aceleași.

S'a vândut azi:

grâu 1500 mm.	12.80—13.20
cucuruz 200 mm.	7.00—7.10
orz 200 mm.	6.70—6.80
ovăș 200 mm.	6.70—6.80
secară 200 mm.	8.80—8.90

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 7 Septembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klgr. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 35—28 K. 70
Din comitatul Albei — —	28 » 15—28 » 60
De Pesta — — — — —	28 » 45—28 » 80
Secară de calitate I. — —	19 » 50—19 » 65
Secară de calitate mijlocie	19 » 30—19 » 50
Orzul de nutreț, calitate I.	15 » 20—15 » 60
Ovăs de calitate I. — — —	15 » 50—15 » 80
Ovăs de calitate a II. — —	15 » ——15 » 40
Cucuruz — — — — —	15 » 50—15 » 70
Bănățânesc — — — — —	28 » 55—28 » 95
De Bacica — — — — —	28 » 55—28 » 95

Poșta administrației.

Traian A. Mihalca. Ervașad. Am primit abonamentul până la finea anului curent.

T. Bugariu, Timișoara. Am primit 6 cor. abonament până la finea anului 1909.

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietetice, 1 oră și jum. depărtare dela Viena în regtune romană și sănătoasă.

Posta și Telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien)

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

Medic român în Carlsbad.

Dr. Enea Nicola

dela facultatea din Viena consultează în Carlsbad „Haus Amethyst“.

Dr. Enea Nicola e originar din Munții Apuseni, a făcut studiile la facultatea din Viena, a practicat acolo la clinică în urmă ca asistent sub consiliile profesorilor Nothnagel, Krafft Ebing Schrötter, Neusser etc

AVIZ!

Telefon pentru oraș și comitat 534.

Am onoare a aduce la cunoștința multor pretaiților mei mușterii, precum și on. public, pentru sezonul de toamnă și iarnă sortimentul meu de haine pentru bărbați și copii

deja e complet. Pentru aceia rog atât pe onorații mei mușterii, nu altfel și Onor. public ca înainte de a se prevedea cu vestimentație pentru toamnă și iarnă, să se bazeze pe o privire în bogatul meu magazin de haine (sub teatrul orașului), ca să și câștige fiecare convingerea, că toate hainele comandate la mine, bucată de bucată au cel mai bun și mai estetic croi — și pe lângă posibilitate, pe lângă cele mai moderate prețuri ajung în mâinile cumpărătorilor.

Magazinul meu e abundent provăzut cu tot felul de haine de toamnă și de iarnă, cu altcum cu pardesii și paltoane, blane, bunzi de orașe și călătorie, precum și tot felul de blănari.

Blănoare preoțești a la Șaguna, asemenea pardesiuri pentru preoți, înopciate până sus, numai în magazinul meu se află.

Sortiment uriaș de haine și paltoane trainice pentru băieți de toată etatea.

Toate hainele gata la dorință se îndreaptă și acomodează conform poziției corpului.

Comandele din provincie se execută la moment. Se roagă pentru părtinire:

Moskovitz Zsigmond

Arad — palatul teatrului.
Furnisorul inteligenței române din Arad.

Lemne de foc

Ieftine, din fag, de clasa I-a și de clasa II-a se află spre vânzare cu vagonul la

Teodor Stan,
Alvácza.

ANUNȚ

Se află de vânzare

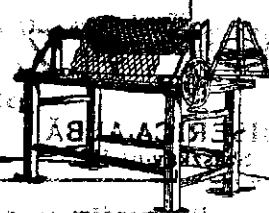
un motor de gaz

cu putere de 2 PH. și cu transmisie. Motorul e folosit de 2 ani, dar funcționează foarte bine. — Doritorii să se adreseze la administrația ziarului »Tribuna« în Arad.

Anunțuri

primește administrația »Tribunei«, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

se pregătesc și expediază
VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI. Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Primlucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimite gratis și franco.

— Premiat la 6 expoziții. —

Primul institut sudungar de artitură artistică
a lui **E. I. SPANG**

sculptor și arhitect

TEMESVÁR - Erzsébetváros

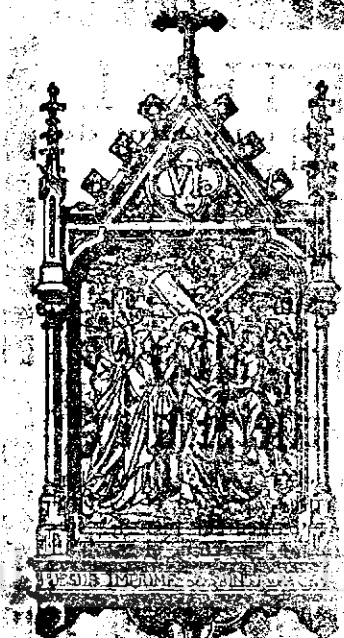
strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur în București, și cu alte medali de argint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

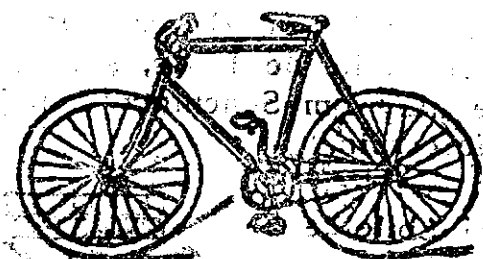
— **iconostasuri, altare amvoane, jertfelnicuri,**

primește renovarea și aurirea iconostaselor vechi, altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și a tot felul de lucrări în bransa aceasta.

In atențiunea bicicliștilor!

Cea mai ieftină sursă de cumpărat:

Bicicleta engleză, ajustată complet, cu garanță de 2 ani. Cor. 90 —
gura din launtru " 2 50
afară " 4 50
1 par. pedale engl. " 4 —

Tot felul de părți pentru biciclete cu prețurile cele mai moderate. Mare magazin de gramofoane și plăci.

KATZKY ANTAL, mecanic

— **TIȘOARA - CETATE, Jenőherczeg-utca.** —

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 692.

ALBERT KLINGENSPÖHR maeștru petrar în

Medias (Medgyes). • Filiala în Sibiu (N. Szeben) 5.

Mare depozit de **monumente mormântale** din piatră: greasă, marmură, granit și enit și labrador. În urma experienței îndelungate și a cumpărării în mare atât a calității cât și a ieftinătății acorurilor mă aflu în poziția de a satisface întru toate pretenziunile on. public. Invit on. public să cerceteze depozitul meu frumos asortat. Comandele se execută punctual.

Cu schițe și prospecte servesc gratuit. Primește spre executare tot felul de lucrări de zidit aparținătoare la bransa mea pe lângă serviciu prompt și prețurile cele mai ieftine.

Telefon 649.

Telefon 649.

Magazin industrial de Ardeal și Bacica, a lui **Reich B. Károly Fia és Tsa Arad.**

Fabricate proprii de tot felul de ștreanguri și palamare precum: șpogot resucit pentru înșirarea tutunului, ștreanguri la hamuri, căpestre, sfoare pentru uscarea rufelor, tot soiul de șpogoate și ațe, și cele mai bune **ponevi impenetrabile**, (pentru șătrii, prin cari nu stăbăte ploaia sau apa), ponevi de pânză de cânepă, pentru acoperirea mașinelor de trieraț, a stogurilor, carălor, și pentru folosire la cernerea și vânturarea bucatelor,

Saci pentru bucate, pregătiți de pânzari din cânepă de in și urzică. Saltele de pat. Tot felul de **fuoare** de cânepă pentru ștrengari; de tot fine pentru femei de tors. Ațe de cânepă, pânze fine, și mai aspre pentru saci. Procovite pentru cai.

Mai bune articole cu prețuri ieftine se capătă la **Erdélyi és bácskai iparáru raktár**

Reich B. Károly Fia és Tsa
Arad, Andrásy-tér Nr. 6. Casa Verbos.

Telefon 649.

Telefon 649.

RICHTER și ZEPENEU

BISERICA-ALBĂ
Szászka-ut 112.

— VÂRȘET —
Ferencz József-tér 23

Recomandăm on. public din Vârșet și jur cele mai moderne

monumente mormântale

de granit negru svedian, sienit, labrador, marmoră albă de Ruschița, tra-chit pentru cripte și pentru tot felul de zidiri.

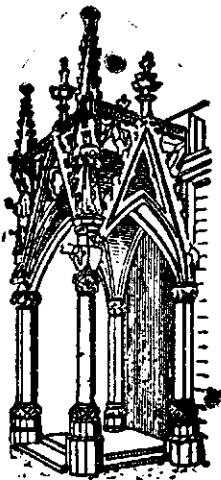
Liferăm din pietrăria proprie totfelul de lucrări de branșa pietrăriei. Depozit de pietrii de hotare.

JOHANN BARTHEL

sculptor, auritor și fabricant de iconostase și altare

BRAȘOV — BRASSÓ. Kereszt-utca 1.

Fa e cu prețuri moderate:

iconostasuri, altare
amvoane, jertfelnicuri

primește renovarea iconostaselor vechi, a altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și tot felul de lucruri în branșa asta; cu concursul pictorilor renumiți pentru pictarea icoanelor, precum și tot felul de aurituri.

Dobrowszky Károly

fabricant de cuptoare și magazin de olane în ALBA-IULIA (Gyulafehérvár).

Magazin: In Sibiu la Carol F. Jickeli.

Magazin mare stabil

Pregătesc olane foarte bune în stil modern,

„Patent Fűtő Multiplicator“

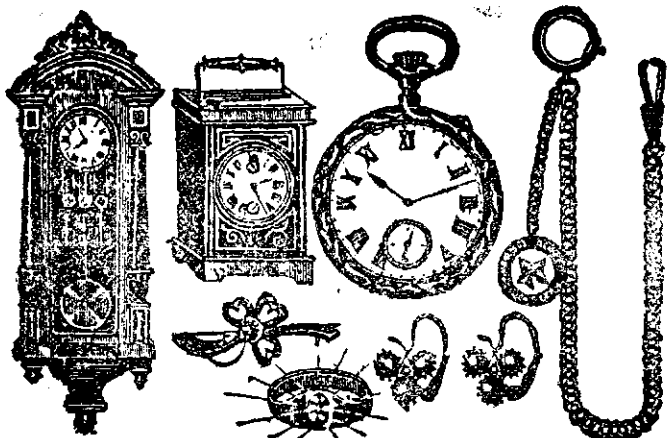
brevetat, ușor de încălzit, în culorile cele mai frumoase ș. a. brună, verde, elefan înă, alb, samoa, drap, de culoarea ma-

zerei, merie, albastră, vânătă, brună deschisă, castanie, maiolica etc. pardoseală pentru vane de scaldat, din plăci de porțelan fayenc, vetre pentru fierț din porțelan de culoare albă și albastră. Reparez și transform cuptoare vechi, pe lângă garanță de 2-3 ani.

IOSIF SCHULLER, optic și orologier

SIGHIȘOARA (Segesvár) Bayergasse 20.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de orloage de buzunar și de părete și orloage deșteptătoare, precum și artificio optici.

Prăvălie de obiecte de aur și argint signate oficios.

Inele de logodnă după măsură.

Toate lucrările de branșa aceasta se execută cu specialitate, garanță și cu prețuri ieftine.

Croitorie românească.

Am onoare a aduce la cunoștința domnilor români, cumcă cu începerea sezonului de toamnă

mi-am asortat bolta cu cele mai fine și elegante stofe,

și cumpărând pe bani gata, sunt în poziția de a lucra foarte ieftin și anume;

Un rând de haine dela 40—50 coroane.

Un pardesiu din orice stofă 40—50 cor.

Un rând de haine caiser negre 50—60 cor.

Un roc de iarnă 50—60 cor.

Comandele se fac numai pe bani gata.

Drept aceea orice român are datoria și e rugat a comanda la firma românească, totodată va face și economie.

Rugând sprijinul domnilor români sunt

cu deosebită stimă:

Nicolau Iosif,

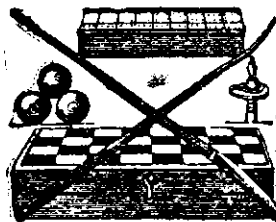
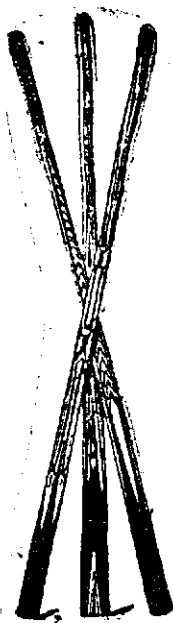
A r a d, strada Deak Ferencz 31.

Weisz Géza

fabrică de dacuri pt. biliarde, cheiuri și bile pt. biliard Budapesta VII, strada Akácza Nr. 61.

Pregătește tot felul de cheiuri și bile veritabile de fildeș, ține în depozit cele mai bune cheiuri, bile veritabile de fildeș, șacuri, domino, bile „Lignum Sanctum“ și păjnuș de lemn de carpin.

Primește spre reparare cheiuri și bile de fildeș și ambră cu prețuri moderate pe lângă executare solidă și cu punctualitate.

Nou atelier de fotografiat în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 25.

Lângă apotheca lui Hintz.

Am onoare a aduce la plăuta cunoștință on. public, că mi-am deschis nou atelier de fotografiat în piața Mátyás Király 26 și e aranjat după recerintele timpului modern, provăzut cu cele mai noi mașinării, stă la dispoziția on. public. — În atelier se pregătesc fotografii protalbin, lucii și matt, — chipuri de platin, aquarel, pigment și argint brom. — Reccomand în deosebi specialele mele fotografii de copii, pentru cari la expoziția regnicolară am fost distins cu medalia de aur. — De altcun pregătesc și tablouri, grupe e.c. în execuțiile cele mai noi și moderne. Atelierul e deschis și în duminică și sărbători.

Cu deosebită stimă:

Csizhegyi Sándor, fotograf.